

Familjehemsvård - och sedan ...?

En modell för avslutandet av familjehemsvården

Kristina Grebelius
Eva Kollberg

En målsättning för de familjehemsplacerade barnen är att de vid vuxen ålder skall ha tillgång till både sina föräldrar och till sitt familjehem.

”Utslussningen” är en process som pågår under hela placeringen i fyra olika steg.

1. Under **förberedelsen** för uppdraget, liksom under utredningen och den förberedande utbildningen, är det viktigt att prata om att familjehemsuppdrag är livslånga åtaganden.
2. Under **placeringen** förs en dialog med den unge om framtiden. Följande områden bör man ha en dialog kring: Hälsa, Ekonomi, Arbeta/Utbildning, Identitet, Sociala färdigheter, Relationer, Att klara sig själv (dessa områden beskrivs närmare nedan).
3. Inför **avslutningen** av placeringen. I god tid, gärna ett halvår före avslutandet bör socialtjänsten erbjuda nätverksmöten/familjerådslag med den unge och hans/hennes närstående. Syftet med detta är att man då går igenom t.ex. vem den unge kan vända sig till i fortsättningen vi behov, vem skall han/hon fira jul oss, vända sig till vid kris etc. Checklista att gå igenom inför avslutningen. (beskrivs nedan).
4. Efter **avslutad** placering. En intervju görs med den unge, familjehemmet och de biologiska föräldrarna om erfarenheter av familjehemsvården.

Inför avslutandet av vården är det lämpligt att informera om nätverket ”Familjehemmens Unga Röster” FUR, tonårsgrupper för fosterbarn, läger för tonåringar osv.

Man måste utgå från den unges egen verklighet och speciella förutsättningar, alla ungdomar vill inte vara ”fosterbarn” hela livet och behöver kanske heller inte något speciellt just för att de är/varit fosterbarn.

LAGAR OCH RIKTLINJER INFÖR FAMILJEVÅRDENS UPPHÖRANDE

- Vård som beslutas med stöd av 2 § LVU upphör senast när den unge fyller 18år.
- Vård som beslutas med stöd av 3 § LVU upphör senast när den unge fyller 21 år.
- För familjehemsplacering med stöd av socialtjänstlagen finns ingen åldersgräns.

Beslut om bistånd i form av familjehemsplacering upphör inte automatiskt vid 18 år och behov av fortsatt placering kan ofta kvarstå. I sådana fall fattas ett nytt beslut där den unge själv ansöker om fortsatt vård i familjehem. När den unge fyllt 18 år är det enbart han/hon som kan samtycka till fortsatt bistånd. I god tid innan 18-årsdagen tas ställning till beslut om upphörande eller fortsatt familjehemsplacering. Många gånger är det lämpligt att den unge är fortsatt familjehemsplacerad till dess skolgången är avslutad (gymnasieskolan). Ibland kan det också vara befogat att den unge bor kvar en tid efter avslutad skolgång. Om det finns ett behov av fortsatt placering ska ett nytt beslut om bistånd fattas. Eftersom den unge fyllt 18 år, är det han eller hon som ansöker om bistånd i form av fortsatt placering i familjehemmet och eventuellt annat stöd. Något samtycke från tidigare vårdnadshavare ska

inte hämtas in. Placeringskommunen har enligt principen om det sammanhållna vårdansvaret kvar ansvaret för placeringen tills ärendet avslutas eller övertagits av den nya kommunen. Ersättning till familjehemmet i form av arvode och omkostnad bör utgå till dess gymnasieutbildningen är klar. Många unga som bott i ett familjehem och som ska flytta ut från detta, kan övergångsvis behöva hjälp tills han eller hon klarar ett självständigt liv. Om den unge, när placeringen upphör, väljer att bosätta sig i en annan kommun än den placerande, t.ex. vistelsekommunen, är det viktigt att de båda kommunerna samråder, med den unges samtycke, så att den unge kan få det stöd som han eller hon behöver. Det bistånd som den unge behöver efter avslutad placering, t.ex. kontaktperson eller någon form av öppna insatser, är vistelsekommunens ansvar.

- Föräldrars har underhållsskyldighet för sina barn som är familjehemsplacerade. Socialtjänsten har rätt att kräva ersättning från föräldrar till dess barnet fyllt 18 år.

Checklista (att ta upp inför avslutningen av placeringen)

1. Hur ser den unges **relationer** till andra ut? Till sin släkt? Till familjehemmet? Till vänner? Det motsatta könet?
2. Vem **litar** den unge på? Vem kan han/hon få hjälp av?
3. Den unges **tillhörighet**? Hos vem/vilka kan han/hon fira jul och andra högtidsdagar?
4. Hur ser den unges **utbildning/arbetsituation** ut?
5. Kan den unge sköta sin **ekonomi**, klara av att göra en budget, betala räkningar etc.? Om inte - vem kan hjälpa till?
6. Känner den unge till hur **samhället fungerar**, bank, post arbetsförmedling etc.?
7. Har den unge kunskap om de **lagar och regler** som finns i samhället? Om inte - vem stöttar?
8. Klarar den unge skötseln av en **bostad, matlagning**? Om inte - vem stöttar?
9. Har den unge kunskap om sin **hälsa**, hygien, sexualitet, droger, preventivmedel? Till vem kan han/hon vända sig?